

Ensimmäinen suomen kielen akateeminen opettajanvirka Englannissa.

Tammikuussa 1949 saatiin toteutetuksi uusi suomen kielen opettajanvirka ulkomaiseen yliopistoon, Hullin University Collegeen. Tämä virka on samalla läntisin laatuaan Euroopassa ja ainoa Brittein saarilla. Se on myös ensimmäinen virallinen suomen kielen edustus Englannissa. Lontoon yliopistossa oli tosin aikaisemmin silloin tällöin tilaisuus opiskella suomea vapaaehtoisen tilapäisopettajan avulla, mutta säännöllistä opetusta ei siellä annettu. Hullin University College on nyt uskaltanut ryhtyä yritykseen, vaikka suomen kielen harrastus Englannissa ei näytäkään heti alkuun vastaavan odotuksia.

Tämän opetustyön käyntiin saaminen liittyy Englannissa nykyään toteutettavaan suunnitelmaan, joka koskee kielitieteen kohottamista sen nykyisestä heikosta asemasta. Hallitus on myöntänyt määrärahoja kielitieteelliseen tutkimukseen käytettäväksi. Suurisuuntainen suunnitelma käsittää myös suomalais-ugrilaisen kielitieteen, jolla, paitsi harrastelijoita, tähän asti ei ole ollut yhtään edustajaa Englannissa.

Kiitos suomen kielen opetusviran syntymisestä lankeaa Liverpoolissa työskentelevän vertailevan kielitieteen professorin Collinsonin osaksi. Hän ensimmäisenä lausui ajatuksen julki, mutta sen innokkaana kehittelijänä oli Cambridgen vertailevan kielitieteen professori Jopson. Suomen kielen opetus päätettiin sijoittaa Hulliin,

koska tällä kaupungilla on aina ollut ja tulee olemaan kiinteämmät suhteet Suomeen kuin muilla Englannin kaupungeilla, joissa on yliopisto.

Hullin University College on vasta parinkymmenen vuoden ikäinen. V. 1925 kaupungin johtava teollisuusmies ja mesenaatti T. R. Ferens lahjoitti 250.000 puntaa yliopiston perustamista varten. Jonkin ajan kuluttua kertyi lisää lahjoituksia, joten rakennukset saatiin pian pystyyn. Peruskiven laski silloinen Yorkin herttua, nykyinen kuningas Yrjö VI huhtikuussa 1928. Lokakuussa 1929 olivat ensimmäiset rakennukset valmiit ja College voi alkaa työskentelynsä. Aluksi sen suojissa oli vain n. 200 opiskelijaa, mutta nykyään heidän lukumääränsä on lähes 800, ja Collegen rakennukset ovat käyneet liian pieniksi. Valmiina ovat vain Arts Building ja Science Building, joista edellisessä toimii meidän yliopistomme historiallis-kielitieteellistä, jälkimmäisessä matemaattis-luonnontieteellistä osastoa vastaava tiedekunta. Lisärakennustyöt ovat käynnissä nopeassa tempossa. Tilanahtauden takia Collegen alueelle on rakennettu väliaikaisia yksikerroksisia parakkeja, »huts», joissa on luentosaleja, opettajien yksityisiä ja eräiden stipendiaattien opiskeluhuoneita, muutamia luonnontieteilijäin kokeilusaleja ym. Parakit ovat ulkoapäin valkeita ja huoneet ovat sisältä miellyttäviä. Suomen kielen opettajan työhuonekin on eräässä näistä tilapäisistä rakennuksista.

University College of Hull ei oikeastaan ole itsenäinen yliopisto, siellä on vain oikeus suorittaa Lontoon yliopiston arvosanoja. Tutkinnot toimeenpannaan suuressa juhlasalissa, ja niissä on läsnä Lontoon yliopiston lähettämiä valvojia. Suomen kielessä suoritettiin ensimmäinen tutkinto heinäkuussa v. 1949.

Suomen kieli kuuluu aluksi Bachelor of Arts -arvosanan alkututkintoon (Intermediate Bachelor of Arts Examination) tähtäävien opiskeluaineiden joukkoon. Toistaiseksi ei kuitenkaan kukaan varsinaisista Collegen ylioppilaista ole valinnut kieltämme aineekseen. Ensimmäinen suomea opiskelemaan ruvennut oli jo hankkinut B. A. -arvosanan muualla.

Kun ensimmäinen suomen kielen opettaja saapui Hulliin tammikuun lopussa 1949, oli hänen opetusaineensa virallinen paikka germaanisten kielten osastossa. Olihan uusi tulokas jonnekin sijoitettava, ja niin sanoaksemme maantieteellisesti, vaikkakaan ei asiallisesti lähin mahdollisuus oli mainittujen kielten ryhmä. Kukapa tietää kuinka olisi käynyt, jos University Collegessa olisi ollut slaavilaisten kielten osasto.¹

Uuden opettajan ensimmäisenä tehtävänä oli ottaa selvää, oliko hänellä käytettävänään minkäänlaista pohjaa, jolle voisi työnsä perustaa. Mutta hän huomasi perustusten olevan esihistoriallisten löytöjen kaltaisia: merkkejä elämästä parissa kohden kuin vanhoja laiden sijoja. Collegen kirjastosta löytyi muutama viime vuosisadalta peräisin oleva Suomea ja etupäässä Lappia kuvaava matkakirja, harrastelija-kielitieteilijä Eliotin suomen kielioppi ja Njelsenin lapin kielen sanakirja. Ei merkkiäkään maamme nykyolojen tuntemuksesta.

Kirjojen hankintaan College oli varannut 100 puntaa, mikä tuntui tyhjästä alettaessa kovin mitättömältä summalta. Suomesta käsin on kuitenkin saatu apua.

¹ Tämän kirjoittajalta on lukuisia kertoja kysytty: »Eikö suomen kieli kuulukin slaavilaisiin kieliin?» tai: »Teidän kielessänne on kai paljon venäläistä vaikutusta?» Juuri tiedot kieleemme ja väestömme alkuperästä näyttävät tarvitsevan kohennusta Englannissa.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura on luovuttanut joukon julkaisujaan huomattavin alennuksin, aikakauskirja Studia Fennica lahjoitti tähän mennessä ilmestyneet niteensä, »Suomen suku»-tutkimuslaitos koko julkaisemansa tutkimussarjan. Onpa kirjalahjoja saapunut yksityishenkilöiltäkin. Koko kevätlukukauden 1949 viran hoitaja erään oppilaansa avustamana harjoitti »arkeologisia kaivauksiaan» sekä Hullin että Lontoon ja Oxfordin kirjastoissa ja antikvaarisissa kirjakaupoissa. Tulokset ovat olleet varsin vähäiset. Hullin kaupunginkirjastossa on muutamia uudempiä, esim. talvisotaamme käsitteleviä kirjoja, ja matkakirjoja löytyy yhä sieltä täältä. Kielitieteellinen kirjallisuus sen sijaan näyttää olevan heikosti edustuneena, samoin kaunokirjallisuus. British Museum on keidas tässä autiossa erämaassa, sen kirjastossa on varsin hyvä kokoelma kieli- ja muita tieteellisiä aikakauskirjoja sekä muutakin kirjallisuutta. British Museumin rikkauDET eivät kuitenkaan ole Hullin suomen kielen opettajan käytettävissä.

Oppilaiden lukumäärä ei ole suinkaan ilahduttavan suuri. Kolmesta suomen kieltä opiskelevasta vain yhdellä on tieteellinen päämäärä. Oppilasmäärän lisäämiseksi ja maamme tunnetuksi tekemiseksi Hullin suomen kielen opettajan tehtäviin kuuluisi myös jonkinlainen informointityö. Nykyisin apuneuvoin — lähdekirjallisuutta on vähän ja päivälehti puuttuu — mainitunlaista työtä kuitenkin on hyvin vaikea suorittaa. Kenties talven 1949—50 kuluessa vaikeudet ovat selvinneet ja työn käytännölliset mahdollisuudet parantuneet. On syytä toivoa, että suomalais-ugrilainen kielentutkimus saa tulevaisuudessa edustajia Hullissa suomen kieltä opiskelevain keskuudesta ja että täälläkin suoritettavan työn avulla Suomi voidaan tähänastista paremmin kohottaa suuren läntisen kulttuurimaailman tietoisuuteen.

Hullissa heinäkuussa 1949

EIJA LAANTI